

Notat

Til: Bystyret

Kopi til:

Fra: Rådmannen

Emne: BUDSJETTAVTALEN – ENDRINGER I REGJERINGENS FORSLAG TIL STATS- OG NASJONALBUDSJETTET FOR 2017

Regjeringen la 6. oktober 2016 fram sitt hovedforslag ([Prop. 1 S \(2016-2017\)](#)) til Stats- og nasjonalbudsjettet for 2017. Partiene Kristelig Folkeparti, Venstre, Høyre og Fremskrittspartiet ble lørdag kveld, 03.12.2016, enige om en helhetlig avtale om statsbudsjettet 2017, jf. vedlegg 2A og 2B.

Rådmannen gir i dette notatet en kort og foreløpig orientering knyttet til sentrale forhold i budsjettavtalen som berører kommunesektoren og lokale forhold. Konsekvensene budsjettavtalen for Stavanger kommune blir belyst der dette er mulig. Til slutt i notatet orienteres det om den videre budsjettprosessen.

1. ENDRINGER I FORUTSETNINGER, PROSESSER OG DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR 2016

1.1. Endret prosessframdrift i sentral budsjettbehandling

Regjeringen la 6. oktober 2016 fram sitt hovedforslag ([Prop. 1 S \(2016-2017\)](#)) til Stats- og nasjonalbudsjettet for 2017. I ettertid har regjeringen lagt frem 5 tilleggsproposisjoner, Prop. 1 S Tillegg 1 (2016–2017) 28. oktober 2016 og Tillegg 2–5 (2016–2017) 4. november 2016.

Dokumentene og prosessen kan følges [her](#).

Partiene Kristelig Folkeparti, Venstre, Høyre og Fremskrittspartiet ble lørdag kveld, 3. desember, enige om en helhetlig avtale om statsbudsjettet 2017, jf. vedlegg 2A og 2B. Budsjettavtalen legges til grunn i den videre behandlingen i komiteene fra 5. desember.

1.2. Oppdaterte budsjettall for 2016

2. desember 2016 la Finansdepartementet fram proposisjonen om oppdaterte sentrale budsjettall for 2016 og ny saldering av statsbudsjettet for 2016. I proposisjonen blir det gjort rede for vedtatte og foreslåtte endringer i statsbudsjettet gjennom året og for endringer i anslagene for skatter og avgifter. Hovedendringene er nedjustert anslag for bruk av olje- og fondsinntekter, høyere skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge, samt lavere inntekter fra petroleumsvirksomheten. [Les mer i Prop. 34 S \(2016–2017\)](#).

Regjeringen la til grunn en nasjonal skattevekst for kommunene på 8,7 % i 2016. Foreløpig status etter oppgjørsmånedens november gir en akkumulert skattevekst på 10,2 % for 2016¹. Merinntektene anses å være engangsinntekter hovedsakelig med bakgrunn i endret utbyttebeskatning fra 2016 og dermed økte fordelingsandeler til kommunene. Økt skatteinngang i 2016 blir ikke videreført inn i 2017, verken på nasjonalt eller lokalt nivå.

¹ Foreløpige tall fra skatteregnskapet «Sofie» hos skatteoppkreveren i Stavanger.

Stavangers akkumulerte skatteinntekter er 3,4 % ved utgangen av november. Det presiseres derfor at det ikke er grunnlag for å tilrå endringer i skatteanslaget for 2017 utover prognosen som er lagt fram i rådmannens forslag den 28. oktober 2016.

2. ENDRINGER I DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR KOMMUSEKTOREN I 2017

Regjeringen la i forslag til statsbudsjett 2017 opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2017 på kr 3,4 mrd. (+ 0,7 %) og en realvekst i frie inntekter på kr 4 075 mill. (1,2 %). Øremerkede tilskudd ble foreslått redusert netto med kr 1,3 mrd.

Budsjettavtalen innebærer at tilskuddene til kommunesektoren økes med i alt kr 1,7 mrd. gjennom øremerkede tilskudd samtidig som rammeoverføringene reduseres med om lag kr 0,2 mrd. Nye anslag for antall personer på innvandrings- og integreringsområdet medfører om lag kr 0,8 mrd. i reduserte bevilgninger innen bosetting av flyktninger og utgifter tilknyttet mottak av asylsøkere.

For kommunene øker inntektsrammene med om lag kr 1,5 mrd. Handlingsrommet for kommunene blir imidlertid noe redusert. Midlene tillegges sterkere føringer enn hva tilfellet er ved frie midler til lokal prioritering.

2.1. Endringer i tilskudd til kommunene

Budsjettavtalen innebærer en økning i en rekke øremerkede tilskudd. KS har utarbeidet en oversikt for kommunesektoren hvor endringer i rammetilskudd, øremerkede ordninger og anmodningsvedtak som gjelder kommuner og fylkeskommuner er listet opp, jf. vedlegg 2C og 2D. Nedenfor omtales endringer som antas vil ha størst betydning for Stavanger.

Det legges opp til en øremerket styrking av tidlig innsats i grunnskolen sammenlignet med regjeringens forslag som ble lagt fram i oktober. Satsingen flyttes fram til 1.1.2017 slik at tiltaket får helårseffekt allerede i 2017. Den opprinnelige bevilgningen trekkes ut av rammetilskuddet. Stavanger kommune har i 2016 deltatt i prøveordning for tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet i 1.-4. trinn, samt forsøk med gratis SFO. Tidlig innsats tilbys alle kommunene gjennom en videreføring av øremerkede midler.

I forslag til statsbudsjett begrunnet regjeringen kr 50 mill. av veksten i frie inntekter med satsing på helsestasjoner og skolehelsetjenesten. Øremerket satsing på kr 150 mill. kommer i tillegg uten at nærmere kriterier er kjent p.t.

Videre øremerkes kr 172 mill. til økt satsing på flere barnehagelærere fra 1.8.2017 (helårseffekt kr 413 mill. i 2018).

En foreløpig oversikt over punkter i budsjettavtalen mellom Krf, V, H og FRP om Statsbudsjettet 2017 som kan ha konsekvenser for Stavanger er skissert i tabellen på neste side. Rådmannen gjør oppmerksom på at anslagene for Stavanger må brukes med forsiktighet foreløpig, da dette er kun illustrasjoner hvis man antar at Stavanger har 2,54 % av landstallene (innbyggerandel). Øremerkede tilskudd følges av nærmere retningslinjer og kriterier for tildeling og er ofte søknadsbaserte. Disse detaljene foreligger ikke i skrivende stund. Øremerkede tilskudd innebærer inntekter som betinger tilhørende utgifter og utgjør ofte et nullsumspill på bunnlinjen til kommunen.

Tusen kroner

Dep	Kap	Post	Beskrivelse	Anslag 2017 Stavanger	Virkning 2017 Nasjonalt
KD	226	22	Styrking av videreutdanning for lærere og skoleledere	1 275	50 000
KD	226	63	Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet fra 1-4. trinn fra 1. januar 2017	11 730	460 000
KMD	571	60	Midler til tidlig innsats i skolen øremerkes (se påplussing)	-3 825	-150 000
KMD	572	60	Økt lærlingtilskudd	1 275	50 000
KD	231	60	Flere barnehagelærere, halvårseffekt (øremerking)	4 391	172 200
KD	231	70	Svømmeopplæring i barnehager		10 000
HOD	714	79	Psykisk helse i skolen		19 800
HOD	762	60	Nye helsesøstre/stillinger i skolehelsetjenesten og nye stillinger på helsestasjonene	3 825	150 000
BLD	844	70	Økt kontantstøtte for alle ettåringer til kr 7500 pr måned fra 01.08.2017 (netto utgift)*		92 500
BLD	846	63	Forsøk med gratis barnehage og SFO	510	20 000
BLD	854	60	Styrking av det kommunale barnevernet, blant annet til barnevernet i Oslo		15 000
SD	1320	63	Tilskudd til gang og sykkelveier		22 500
KMD	571	64	Ubrukte skjønnsmidler til uforutsette hendelser i kommunene		-100 000
HOD	761	62	Dagaktivitetstilbud demens: Bevilgning kan reduseres og fortsatt gi rom for 750 nye plasser grunnet færre plasser i 2016.		-10 000
HOD	765	60	Redusere tilskudd til å rekruttere flere psykologer		-10 000

*Kan medføre lavere etterspørsel etter barnehageplasser. Innebærer 25 % økning fra dagens kontantstøtte på kr 6000.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring i barnehagelovens § 12a slik at barn som fyller ett år senest innen utgangen av november det året det søkes om barnehageplass, etter søknad har rett til å få plass i barnehagen fra fylte ett år i samsvar med denne loven med forskrifter. Økt kontantstøtte kan samtidig medføre lavere etterspørsel etter barnehageplasser.

Oppsummert for Stavanger innebærer den sentrale budsjettavtalen en overføring av frie midler i rammetilskuddet til øremerkede inntekter, samt styrking av barnehage, skole og helsestasjonstjenestene gjennom øremerkede midler. Nettoeffektene for Stavanger antas å være lave.

2.2. Endret inntektssystem – fordeling av midler i overgangsordningen 2017

Flertallspartiene har i forkant av budsjettavtalen blitt enige om å sikre at sammenslåtte kommuner i kommunereformen får beholde inntektene fra basistilskuddet og det tidligere småkommunetilskuddet også i 2017 og i årene frem til ny kommune er på plass i 2020. Nivå 2016 er utgangspunktet. Midlene utgjør en andel av de kr 300 mill. som i forslag til statsbudsjett 2017 ble tilført overgangsordningen for fordeling våren 2017. Fylkesmannen i Rogaland har 5. desember sendt en oversikt på hva dette betyr for kommunene i Rogaland.

Stavanger kommune tapte kr 5,6 mill. på omleggingen til gradert basistilskudd i nytt inntektssystem (basert på innbyggertallet 01.07.2016). Midlene tilføres fullt ut i 2017 dersom forslaget blir vedtatt og vil øke rammetilskuddet tilsvarende.

2.3. Digitaliseringsrundskriv

Regjeringen øker trykket på omstilling av offentlig sektor og pålegger nå departementene å vurdere hvilke digitale tjenester som bør henge sammen på tvers av stat og kommune, såkalte tjenestekjeder, gjennom [det nye digitaliseringsrundskrivet](#). Statlige virksomheter skal ta større ansvar for at det utvikles helhetlige digitale løsninger som også kommunesektoren kan bruke, uavhengig av kommunesammenslåing, samt drøfte tiltakene med KS i forkant. Dette kan gi positiv effekt inn i digitaliseringsprosjekt i Stavanger kommune.

3. STATS- OG NASJONALBUDSJETTET 2017 – VIDERE PROSESS

3.1. Endret tidspunkt finansdebatt Stortinget

Finansdebatten i Stortinget ble utsatt til mandag 5. desember på grunn av at forhandlingene ikke var i mål tilstrekkelig i tide til å følge opprinnelig plan. Fagkomiteene i Stortinget vil gi innstilling om fordeling av bevilgningene på budsjettpostene i etterkant av finansdebatten iht. justert [framdriftsplan](#) av 1. desember 2016. [Stortinget](#) vil behandle de ulike rammeområdene 13.-20. desember. Skattevedtak fattes endelig 20. desember.

3.2. Ingen endring av prosess i Stavanger kommune

Rådmannen la fredag 28.10.2016 fram forslag til årsbudsjett 2017 og handlings- og økonomiplan 2017-2020. Formannskapet har behandlet saken i sitt møte 24.11.2016. Bystyrets behandling er 12.12.2016.

Bystyret i Stavanger kommune vil vedta handlings- og økonomiplanen før siste vedtak foretas på Stortinget. Rådmannen vil derfor følge tidligere års praksis med å vurdere konkrete konsekvenser i egen sak i januar/februar neste år.

Per Kristian Vareide
rådmann

Olve Molvik
konst. direktør økonomi

Hilde Vikan
strategi- og analysesjef

Kjersti Lothe Dahl
økonomisjef

Vibeke Bø Langeland
saksbehandler

Vedlegg:

Vedlegg 2a - Statsbudsjett 2017_budsjettavtale av 03122016_tall.pdf

Vedlegg 2b - Statsbudsjett 2017_budsjettavtale av 03122016_Verbalforslag.pdf

Vedlegg 2c - KS - hovedtrekk fra budsjettavtalen av 03122016.pdf

Vedlegg 2d - KS endringer i bevilgningsposter for kommunesektoren.pdf

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.